

Gárdonyi Géza:
AKIK A MÉZET CSINÁLJÁK

Ki csinálja a legfinomabb édességet?

A szakácsné?

Nem.

A bábos?

Nem.

A cukrász?

Az sem.

A legfinomabb édességet egy kis szárnyas bogár csinálja: a méh.

Tavasszal, mihelyt az első virágok megjelennek, a kis méh kidörzsöli az álmat a szeméből, megrázogatja a szárnyát és kirepül.

Köszöntelek, szép nap, köszöntelek, édes virágaim! Bizonyára ez az első gondolata.

És jókedvű zengéssel száll virágról-virágra, ibolyáról almafára, almafáról pitypangra, pitypangról a fűzfa aranyos barkáira.

A virágban illatos édesség van, meg sárga virágpör. Ezt ő kiszedegeti. Rárakja a lábszárára és mikor már annyira meg van terhelve, hogy többet már nem bír el, lassú és nehéz röpködéssel hazaszáll.

Otthon már várják a pajtásai. Amint hazaérkezik, leszedik róla, amit hozott, hatszögletű kis viaszlyukakba rakják és a méh újra elszáll, hogy hordja az édességet.

Egy-egy kasban húsz-harmincezer méh dolgozik ilyenképpen, napról-napra, hétről-hétre, míg végre ősszel úgy tele van már a kas mézzel, hogy több nem fér bele.

Akkor a méhek betapasztják viasszal a kas ajtaját, és azt mondják: most már jöhet a havas tél, nem veszünk éhen.

A méhek éppúgy, mint az emberek, királyt választanak maguknak, csak hogy náluk a király mindig asszony.

Azonban a méhkirály ő felsége nem foglalkozik politikával. Az ő gondja csak az, hogy a méhek nemzetsége soha ki ne vesszen.

De hát hogyan lehet ez?

Úgy, hogy minden évben egynéhány ezer icurka-picurka tojást rak a sejtekbe s azoknak, mikor kikelnek, az öreg méhek átadják a régi kast a meglevő mézzel együtt, és ők maguk meg kimennek a kasból és új tanyát keresnek a világban.

Ezt a kivonulást rajzásnak nevezik.

Ilyenkor gyönyörűség nézni: micsoda sürgés-forgás, nagy röpködés van a méhkas körül.

Amint a király kibúvik a kasból, az ő sok ezernyi népe fölkerelkedik és röpködéssel vele, amerre ő megyen.

Rége az emberi népek is így vándoroltak. A magyarok is, jól tudjátok, hogy a vezérüket követve jöttek át Ázsiából Európába, hogy itt megtelepedjenek.

No, a méhek sohasem tesznek ilyen nagy utat.

A gazda, akinek kasából kiszálltak, résen áll, és amint észreveszi, hogy a méhei fölkerelkedtek, szalad egy üres kassal utánok, és mihelyt eléri őket az első pihenőhelyen, belesepri az egész csomót az üres kasba.

A méhek királya örül, hogy van már új tanya, nem is hagyja el. A nép pedig újra megkezdí a gyűjtés munkáját.

Rége az emberek úgy jutottak a mézhez, hogy kénfűsttel megfojtották a méheket. Ma már nem történik a méz elvétele ilyen kegyetlenül. A kasokat ma már úgy készítk, hogy hátul ki lehet szedni egy-egy darab lépes mézet, anélkül, hogy emiatt csak egy méh is elpusztulna.

A méhek bizonyára bosszankodnak, hogy az emberek számára is kell gyűjteniök, de a jó lakást nem akarják emiatt elhagyni.

Így aztán jut is, marad is.

A méz egészségesebb édesség, mint azok a cukrok, amiket az emberek gyártanak, csak sokat nem szabad egyszerre enni, mert aki sok mézet eszik, annak aztán, jaj, hasacsám!

(ÉNU 1897/25.

Mindentudó Gergely néven)